

אתנ"כתא

מרכז לפעילות חווייתית בתנ"ך
בי"ס צמ"ד "עשה חיל"

אופנות

דרגה

מוסיקה

קולנוע

כתיבה

נישורי חיים

הספורה

ארכיאולוגיה

שבע

גאוגרפיה

קיימות

עמותת "חיל באפרתה"
פועצה צקופית אפרת
מחלקת חינוך

מרכז הלמידה "חיים בקדושה"

על ספר ויקרא

מדריך למורה

כתב – דידי רייכנר

בהנחיית – רותי מרק

עיצוב גראפי ושותפה לתכנון ולכתיבה – אביה בן-מלך

ייעוץ – מיכל נצר

מורה מלווה – רחלי שרעבי

סדר הפינות בחדר:

- א. פינת קדושת המקום.
- ב. פינת קדושת האכילה.
- ג. פינת קרבן תודה.
- ד. פינת נטילת ידיים.
- ה. פינת קדושת הזמן.
- ו. פינת קדושת האדם.

הקדמה: שמו של המרכז 'חיים בקדושה', נבע מתוך התפיסה, שחלקים גדולים מתוך ספר ויקרא עוסקים בפנים השונות של המושג 'קדושה' – ובהנחת הקדושה לעם ישראל באמצעות המצוות השונות שבו. לא בכדי, שמה של אחת הפרשיות המרכזיות בספר ויקרא היא פרשת "קדושים", הפותחת בציווי: "קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלוהיכם" (ויקרא יט,ב), ואף בשאר הספר ניתן למצוא לא פעם ציונים כמו: "והתקדשתם והייתם קדושים, כי קדוש אני" (שם יא,מד), וכן "והייתם לי קדושים כי קדוש אני" (שם כ,כו) ועוד. לאחר שהבחנו בכך שהמושג "קדושה" מלווה את ספר ויקרא באופן כללי, ניתן לחלק את נושא רחב זה לקטגוריות מצומצמות יותר, ועל פי הממדים השונים שהקדושה באה לידי ביטוי במציאות חיינו, כדוגמת: קדושת האדם, קדושת הזמן וקדושת המקום¹. ואכן ניתן למצוא בכתביהם של מפרשי זמננו, שבהוראתם את ספר ויקרא הציעו לחלק את חלקו האחרון של הספר (פרקים יט-כז) על פי שלושת קטגוריות אלו². מלבד הנושא "קדושה" שהוא המוטיב החוזר במרכז למידה זה, הקמנו עוד שתי פינות נוספות שמתמקדות בשני נושאים מרכזיים ביותר המופיעים בספר ויקרא, והם – נושא ה'קרבנות', ונושא ה'טומאה והטהרה' שניתן לומר שביחד הם מהווים את הנושא המרכזי ביותר בחלקו הראשון של ספר ויקרא (פרקים א-טו). ובסך הכל יצאו לנו שש פינות, לא מסודרות לפי סדר הנושאים שבספר ויקרא אלא לפי הצרכים התכניים בחדר תנך. סדר הנושאים בחומש:

1. פינת קרבן תודה.
2. פינת קדושת האכילה.
3. פינת נטילת ידיים.
4. פינת קדושת האדם.
5. פינת קדושת הזמן.
6. פינת קדושת המקום.

¹ חלוקה זו בין שלושת ממדי הקדושה, מבוססת על החלוקה המצויה בספרי הקבלה והחסידות – "עולם שנה, נפש", בעניין מושגים אלו ועל משמעות הקדושה הבאה לידי ביטוי בכל אחד מהם, ניתן לעיין בספר "שלושה עשר עלי השושנה" של הרב עדין שטיינזלץ, פרק רביעי – "הקדושה".

² עמדו על כך בין השאר – הרד"צ הופמן בהקדמתו לספר ויקרא, הרב יוני גרוסמן במאמרו לפרשת בהר באתר בית המדרש הווירטואלי של ישיבת הר עציון, הרב רא"ם הכהן במאמרו "לבו של ספר ויקרא", מופיע באתר ישיבה, הרב אלחנן דרייפוס בעלון 'לעילא' של ישיבת ברכת משה אייר התשע"ב, ועוד רבים.

א – פינת "קדושת המקום"

בנושא 'בית הכנסת'

(ע"פ הפסוק "ומקדשי תיראו" – ויקרא יט,ל, שם כו,ב).

הקדמה

פינה זו עוסקת בנושא "קדושת המקום", ומתמקדת בלימוד על קדושתם של בתי הכנסת, המכונים "מקדש מעט". אמנם אין בספר ויקרא פרשיה או פרק העוסקים באופן מובהק בנושא "קדושת המקום", אך ישנו פסוק החוזר על עצמו פעמיים בספר זה – פעם בפרשת קדושים ופעם בסוף פרשת בהר, והוא: "את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו אני ה'" – ומכאן למדו חז"ל שיש קדושה למקום המקדש אפילו לאחר חורבנו (ראה מדרש דברים רבה פרשת ואתחנן). ובאופן דומה למדו חז"ל מפסוק אחר בספר ויקרא (כו,לא): "והשימותי את מקדשיכם" – שגם לבית כנסת יש קדושה אפילו לאחר שחרב, ולכן אסור לעשות בו מלאכות בזויות ואף לעבור בו כדי לקצר את הדרך (ראה משנה מגילה ג,ג). וכיוון שכבר עסקנו עד כה בקדושת האדם, הזמן והאכילה, ראינו לנכון להקים פינה אחת שתעסוק בנושא: "קדושת המקום" ועל ידי כך להשלים את התמונה הכללית של מרכז הלמידה "חיים בקדושה".

מטרותיה של פינה זו היא ללמד את התלמידים על משמעות הקדושה שיש לבית כנסת, בין בית הכנסת המוכר להם מהשכונה בו הם גרים, ובין שאר בתי כנסת בארץ ובעולם, ואפילו בתי כנסת שכבר אינם עומדים על תלם, כגון למשל באתרים ארכיאולוגיים של בתי כנסת עתיקים, בו הם מבקרים במסגרת טיול מטעם בית ספר או במסגרות אחרות. בנוסף לכך התלמידים ייפגשו בפינה זו עם בתי כנסת שונים בארץ ובעולם, עתיקים וחדשים, וילמדו לזהות את הסמלים המאפיינים אותם. וכמובן אי אפשר בלי לעסוק בלימוד קצת מהלכות בית הכנסת, שהם אקטואליות ורלוונטיות לכל בית כנסת בו הם נכנסים להתפלל עם הוריהם בשכונה בו הם גרים, ובכלל. וכמו בשאר הפינות שראינו עד כה בחדר התנ"ך, גם נושא "בית הכנסת" הוא נושא שקרוב לליבו ולעולמו של התלמיד הדתי בן ימינו, והעיסוק בו במסגרת לימוד ספר ויקרא, תורם לתלמיד ליצור זיקה בין מה שנכתב בתורה לפני אלפי שנים לבין המציאות בה הוא חי כיום.

מבנה הפעילות בפינה זו מורכב משלושה שלבים – בשלב הראשון צופים התלמידים בסרטון קצר בן 7:30 דקות, שנקרא "בתי כנסת עתיקים בגולן" (נמצא באתר יוטיוב), וממלאים דף עבודה בעקבותיו, לאחר מכן מעלילים בספר "מקדשי מעט" שהכנו במיוחד עבורם, שבו מופיעות תמונות של מקומות קדושים, ועל התלמידים לבצע את המשימות הנלוות לספר זה, ולבסוף יוצרים סמל של מנורה מנחשת (לאחר שלומדים מעט מתוך הספר על מנורות שונות לאורך ההיסטוריה), זאת מכיוון שהמנורה היא סמל שליווה את עם ישראל לדורותיו והיא מופיעה כמעט בכל בית כנסת, וכפי שניתן לראות בדפים והתמונות המצורפים.

מה עושים בפינה ?

"ומקדשי תִּירָאוּ" (ויקרא יט, ל)

קדושת המקום

קדושת בית הכנסת

1. סרט + דף מספר 1

"ומקדשי תִּירָאוּ" - יראה וכבוד במקום קדוש.

צפו בסרט מספר 1 העוסק בקדושת בית הכנסת והשלימו את דף הפעילות (מספר 1) שבעקבותיו.

2. ספר + דף מספר 2

"מקדש מעט" - בתי כנסת מסביב לעולם

עיינו בספר והשלימו את דף מספר 2.

3. יצירה: ריקוע נחושת של סמל המנורה

"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" - יוצרים מנורה לאווירת קדושה במקום תפילה.

צפו בסרט מספר 2 והכינו את ריקוע המנורה על פי ההוראות שבסרט (היעזרו בחומרים שבפינה).

ב – פינת "קדושה האכילה"

בנושא 'הכשרות' (מתוך פרק יא בספר ויקרא)

הקדמה

פינה זו עוסקת בנושא קדושת האכילה. המקור בתנ"ך עליו מבוססת פינה זו הם הפסוקים בספר ויקרא בפרק יא המתארים בין השאר את סימני הבהמה, החיה, העוף והדגים הטהורים והטמאים, ובכך הם מהווים את היסוד הראשוני להלכות כשרות המבוארות בתורה שבעל פה, החל מספרות חז"ל ועד ספרי ההלכה, מן הראשונים ועד האחרונים. לאחר שהפסוקים בפרק זה מתארים את העקרונות הבסיסיים המבדילים בין החיה המותרת באכילה לבין החיה האסורה באכילה, מסיים הפרק באמירה מהותית (פסוק מד): **"וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדָשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי וְלֹא תִטְמְאוּ אֶת נַפְשֵׁיכֶם בְּכָל הַשָּׂרֵץ הָרֹמֵשׁ עַל הָאָרֶץ וכו'.."**, ומכאן ניתן ללמוד שהפרישות מן המאכלות האסורות מביא לידי קדושה (ואכן הרמב"ם בספר משנה תורה שיבץ את פרטי הלכות אלו בספר המכונה "קדושה"). וודאי שלימוד הלכות הכשרות המרובות והמסובכות, הם אינם מנת חלקו של תלמיד בכיתה ד', אך למרות זאת, כבר בגיל צעיר ביותר נחשף הילד הגדל בבית שומר מסורת, לכללים המרובים המדריכים את הוריו ואת שאר בני הבית כאשר הם ניגשים לעיסוק בבישול, באפיה, ובכל דבר הנוגע לאוכל בבית, במטבח ומחוצה לו. מסיבה זו העיסוק בהוראת הכשרות בבית ספר לתלמיד בין ימינו, בהגיעו לגיל חינוך - הינו הכרחי, משמעותי ורלוונטי כמו שהיה לאורך כל הדורות.

מטרתה של פינה זו היא חיזוק המודעות בקרב התלמידים לשמירה על הכשרות כאשר אוכלים בבית או במסעדה, וכן הפנמת הקשר בין שמירת הכשרות לבין קדושה, תוך כדי לימוד חוויתי של הלכות שונות מעולם הכשרות הנוגעות למעשה ביום יום. גם בפינה זו ניסינו להשתמש באמצעים 'אקטואליים' בכדי לקרב את הנושא לעולמו של התלמיד בימינו, ולצורך כך בנינו את הפינה בהשראת שעשועון הטלוויזיה הנודע "מאסטר שף".

הערה – הפעילות בפינה זו היא יותר חווייתית מאשר טקסטואלית, ולפיכך מלבד דף ההנחיה לתלמידים המצורף כאן, קשה להעביר על הדף באופן מדויק את הנעשה בפעילות, ונצטרך להסתפק כאן בדפים מתוך הפינה ובתמונות בלבד.

מה עושים בפינה ?

"זאת החיה אשר תאכלו... והתקדשתם והייתם קדושים.."

(ויקרא יא,ב ; יא,מד)

1. שם המסעדה -

החליטו אם המסעדה שלכם היא בשרית או חלבית. ביחרו שם למסעדה שיבהיר לכל מי שמגיע האם היא בשרית או חלבית, וכתבו את שם המסעדה על הלוח השחור בעזרת הגירים.

2. בניית התפריט -

על כל אחד מכם לבחור מאכל מתיבת המנות. עליכם לדאוג שבין המנות שתבחרו יהיו גם מנות עיקריות, גם סלטים ותוספות, וגם קינוחים. מצאו את המתכון למנה שבחרתם בספרי המתכונים שעל המדף. לבסוף בחרו יחד את השתייה שתוגש במסעדה.

3. הרכבת המנה -

כל אחד ייקח לוח מגנטי "מה עושים במטבח היום?" וימצא במקרר ובמזווה את המרכיבים הדרושים להכנת המנה שבחר (ממגנט), אחר כך ישים אותם על הלוח ויצמיד אליהם את שם המנה.

4. חוברת מתכונים!

כל אחד ייקח את דפי המתכונים למאכלים שבחרה הקבוצה מתיקיית המתכונים (לא יותר מ-6 דפים!), ויערוך לעצמו חוברת מתכונים. בעמוד המתאים כתבו את שם המסעדה ואת כל המנות שבחרתם!

5. בדיקת כשרות

הביטו בשלט הגדול ובשף שחושב אילו דברים יש לעשות על מנת לוודא שהארוחה כשרה. קחו את המדבקות עם הוראות הכשרות והדביקו לדפים את אלו שנחוצות למנה שלכם. שימו לב: אם הארוחה שלכם בשרית ובאחת המנות יש מרכיבים חלביים עליכם להחליף אותם בתחליפים (חלב שקדים, חלב סויה, מרגרינה, קצפת צמחית וכו').

אז קדימה... תתחילו לבשל!

ג – פינת "קרבת תודה"

נושא 'הקרבת' (מתוך פרק ז בספר ויקרא).

הקדמה

הנושא של פינה זו הוא קרבן התודה. פרשיית 'קרבת תודה' מופיעה בספר ויקרא פרק ז, פסוקים יא-טו. מאחר ועולם הקרבת הוא רחוק מאוד מעולמינו, וקל וחומר מעולמו של תלמיד בכיתה ד' הלומד את ספר ויקרא, מצאנו לנכון להתמקד בנושא של הודאה לה' באופן כללי, ובפרט בנושא של "ארבעה חייבים להודות", ו"ברכת הגומל". החובה להודות לה', מוטלת על כל אדם באשר הוא, ובפרט לבן אדם שנעשה לו נס או הצלה מסויימת, והיא מצווה משמעותית וקיומית כחלק מהיותנו אנשים מאמינים, ואולי ניתן לומר שהיא התרגום המעשי ביותר של קרבן התודה שהיה קרב במקדש, לימינו אנו. בפינה זו התלמיד נחשף לנושא הכללי של חובת ההודאה לה' על הטוב שגמלנו, תוך כדי לימוד הלכות 'ברכת הגומל', והכרה בקשר שבין קרבן תודה שהיו מקריבים בבית המקדש לפני אלפי שנים, לבין ברכת הגומל של היום. על מנת להמחיש ולקרב את הנושא הנ"ל ללבו של התלמיד, השתמשנו בפעילות זו בדמויות שחיו במאה האחרונה או אפילו כאלו שחיים כיום, בכדי לייצג את ארבעת הדמויות שחייבים להודות, וכפי שניתן לראות להלן בדפי הפעילות.

מה עושים בפינה?

"זבח תודה לה'" (קרבן תודה) (ויקרא כב, כט)

1. האזנה לסיפור ודף פעילות 1: מקריבים תודה -

האזינו לסיפור על קרבן תודה של "דודה פטרוזיליה" ומלאו את המשימות שבדף "בעקבות הסיפור".

2. ראיון עם דמות:

כל אחד מחברי הקבוצה בוחר דמות אחרת מהדמויות שבפינה! וכותב ראיון לפי ההנחיות בדף 2.

הציגו בפני קבוצתכם את הריאיון שכתבתם. (בקשו מחבר נוסף בקבוצה שיציג את דמות המראיין).

3. אומרים תודה לה':

השלימו את דף 3 "אומרים תודה": התאימו פסוקים לדמויות וכתבו פתק תודה לה' בשמם. הצמידו את הפתק לתמונת הכותל. נחשו בשם מי נכתב כל פתק?

• תודה אישית: כתבו פתק תודה אישי לה' קפלו ושמרו להזדמנות שתגיעו אל הכותל המערבי.

ד – פינת "נטילת ידיים"

נושא 'הטהרה' (פרקים יא- טז בספר ויקרא)

הקדמה

פינה זו עוסקת בנושא "נטילת ידיים". הרקע לעיסוק בנושא זה והקשר שלו לספר ויקרא, הם הפרשיות המרובות שבספר העוסקות בדיני טומאה וטהרה. כשם שהערנו לעיל בעניין הקרבנות, גם בנושא זה של טומאה וטהרה הקושי והאתגר בהוראת החומר הנלמד גדולים ביותר, שכן מדובר בפרשיות ארוכות שעוסקות בנושאים שאין להם כל קשר למציאות בה אנו חיים כיום – כדוגמת 'טומאת צרעת' המתפרשת על פני פרקים יג-יד בספר ויקרא, וכן טומאת הזבים בפרק טו, והניסיון ללמד פרקים אלו את תלמידי כיתות ד' בדרך כלל נוחל כשלון או אכזבה גדולה מצד המורים וחוסר עניין מצד התלמידים.

לאור זאת, בבואנו ללמד את נושא הטומאה והטהרה בחדר התנ"ך, ניסינו לחפש איזשהו קשר שיש בין עולם הטהרה לבין החיים היומיומיים שלנו כיום, על מנת לקשר את הנושא לליבם של התלמידים. ואכן לאחר מחשבה לא מעטה, הגענו למסקנה שאחד הדברים שכל תלמיד דתי נתקל איתם במהלך יומו – בבית ובבית ספר, שיש להם קשר לטהרה, הוא מצוות 'נטילת ידיים' שאנו מקיימים בכל בוקר כשאנו קמים, וכן לפני אכילת לחם, ואף בהזדמנויות נוספות. אף שאת מצוות 'נטילת ידיים' מכירים התלמידים בכיתה ד' בדרך כלל מן החינוך בבית, העיסוק בכך בבית הספר מטרתו לחזק את המודעות שלהם לקיום המצווה, לחשיבות שלה ולמשמעות שלה. בנוסף לכך, הקישור שבין מצוות נטילת ידיים המוכרת לתלמיד ימינו, לבין פרשיות הטהרה שבספר ויקרא המעוררות אצלו ניכור מסויים, יכול לחשוף בפני התלמיד הצעיר את ההכרה בכך שגם חלקים מן התורה שנראים לנו ממבט ראשון לא רלוונטיים כלל, יש להם זיקה מסויימת והשפעה כלשהי גם לחיים הדתיים שלנו היום בעידן המודרני. הקישור הנ"ל נעשה בפינה זו בעיקר באמצעות ההבחנה בכך, שהמקור הטהרה הבסיסי ביותר המצוי בתורה הוא ה'מים', וכפי שניתן להיווכח מההופעה של המילה 'מים' החוזרת ונשנית לא פחות מ 27 פעמים בפרקים יא – טז בספר ויקרא, ובכל האזכורים הללו המים משמשים כמקור טהרה לטמאים. לאחר שנעזר לתלמידים להבחין בעובדה זו, ממילא יקל עלינו גם להביא אותם לידי ההזדהות עם המעשה הזה של נטילת הידיים שהם מבצעים מספר פעמים בכל יום, שאף על פי שאנו חיים כיום בעולם שבעצם אין בו טומאה וטהרה, בכל זאת ישנם כמה 'שדירים' של טהרה' שנשארו לנו מן התקופה העתיקה שעליה מדובר בספר ויקרא, שהם מנהגים שאנו מבצעים כיום כסוג של 'זכר' לעולם שבו הטומאה והטהרה נוהגים.

כמו בשאר הפינות, גם בפינה זו הלימוד נעשה בעיקר בדרך חווייתית ופעילותית ולא כשיעור פרונטאלי רגיל. כהקדמה לפינה זו, התלמידים צופים בסרטון שהכנו, העוסק בנושא 'נטילת ידיים' – הן בצד הטעם והמשמעות שלה, והן בצד פרטי ההלכות המעשיות שבה, ולאחר מכן עונים על חידון – שאלות מתוך הסרטון בו הם צפו. לאחר מכן הם נגשים לפינה זו ומבצעים את המשימות לפי הסדר. גם בפינה זו – כמו בפינת 'קדושת האכילה', קשה להעביר על הדף את כל תוכן הפעילות כפי שהוא, כיוון שלא מדובר רק בטקסטים ודפי עבודה, אלא בפינה שבה הילדים יוצרים ומשחקים, אבל אנסה בכל זאת להעביר עד כמה שניתן את התוכן של פינה זו.

מה עושים בפינה ?

"וְרַחֵץ בַּמִּים וְטָהַר" (ויקרא יד, ח) (נטילת ידיים)

1. ספר התורה- מחפשים "מים" בספר ויקרא.

פתחו את "ספר התורה" בספר ויקרא. מצאו את המילה "מים" כמה שיותר פעמים. הדביקו מדבקת סימון ליד כל מילה. כל ילד יסמן בצבע שונה! כמה פעמים "מים" מצאתם? בדקו עם המורה האם הגעתם למספר המתאים. אם לא המשיכו לחפש!

2. מצוות נטילת ידיים – בעקבות הסרטון

עברו על הלוחות והצמידו את התמונות במקומות המתאימים.

3. דף סיכום אישי:

בצעו את המשימה שבדף הסיכום. בדקו את תשובותיכם בדף התשובות.

4. מעצבים נטלה

א. מתכננים – חשבו על ציור פשוט שיתאים לגזירה והדבקה, ומתאים לנושא, אפשר לקבל השראה מהדוגמאות.

ב. מבצעים – גזרו הדביקו והוסיפו קישוטים!

ה – פינת "קדושת הזמן"

נושא 'החגים והמועדים' (פרק כג בספר ויקרא)

הקדמה

פינה זו עוסקת בנושא "קדושת הזמן", והיא מבוססת על הפסוקים בספר ויקרא פרק כג המתארים את החגים והמועדים של עם ישראל, וכפי שהם מכונים בפרק זה: "מקראי קודש". גם בפינה זו הרעיון שעומד מאחורי המשחקים והפעילויות הוא לעזור לתלמיד לחבר בין הטקסטים המקראיים העתיקים לבין המציאות בה הוא חי כיום, ולאורח חייו הדתיים כפי שהם נראים בעידן שלנו. ובמקרה של הנושא שלנו, אין יותר מתבקש מאשר לקשר את "מעגל השנה" היהודי, על כל חגיו ומועדיו – למקורות שלנו בתורה שבכתב. ובאמת פרק כג בספר ויקרא הוא אולי הפרק היחיד בתורה שמתאר את כל מעגל השנה היהודי ומציין את הזמנים המקודשים שבו – החל משבת שפוקדת אותנו בסוף כל שבוע, ומשם לשאר החגים – לפי סדר השנה, החל מחודש ניסן (שהוא החודש הראשון לפי התורה – כמבואר בספר שמות פרק יב) ובחג הפסח, דרך ספירת העומר, שבועות, ואז לחגי תשרי – ראש השנה, יום הכיפורים, סוכות ושמיני עצרת. וכל אלו הם למעשה החגים שאנו חוגגים מדברי תורה. אבל כידוע, מעגל השנה שלנו נעשה קצת יותר צבעוני לאורך ההיסטוריה ונוספו לו חגים וזמנים נוספים – כדוגמת חנוכה ופורים, ועד לחגים בחודש אייר שנוספו במאה האחרונה – יום העצמאות ויום ירושלים. ובהקימנו את פינה זו חשבנו שיש כאן הזדמנות פז לחזק אצל התלמיד את המודעות לחגים השונים שבמהלך השנה על ידי לימוד על הצביון והאופי של כל חג, ולעזור לו להבחין בין חגים שהם מדברי תורה, לבין חגים שהם מדברי סופרים, ולבין חגים שהם מתקנת הרבנות הראשית שנוסדו רק מאז הקמת המדינה. הבחנה זו היא יותר מאשר מודעות למקור ממנו מגיע החג, אלא יש לה גם השפעה על ההכרה באופי החג ובמצוותיו, כלומר, בניגוד לחגים שהם מדברי תורה, שבדרך כלל הם מוגדרים כ'יום טוב' שאסור במלאכה, ויש קידוש והדלקת נרות בתחילתם והבדלה בסופם, לגבי החגים שהם מתקנת סופרים ובוודאי החגים המאוחרים יותר, יש להם יותר אופי של 'יום חול' בעל משמעות יתירה. ואפילו תלמיד בכיתה ד' שמכיר כבר את החגים השונים ואת מעגל השנה היהודי באופן כללי, לא תמיד ער להבחנות המשמעותיות שבין החגים, ולמקור ממנו הם באו.

שמה של הפינה "קדושת הזמן" – מלבד הקשר שלו לנושא הכללי של מרכז הלמידה "חיים בקדושה", מלמד גם על הרעיון שיש דבר כזה "זמן קדוש", ויש דרכים שונות לציין את קדושה זו – כדוגמת הקידוש, הדלקת הנרות, ההבדלה, הקריאה בתורה ושאר מצוות החג, וכל הפרטים הללו נלמדים בין השאר בפינה זו.

מרכז הפעילות בפינה זו סובב סביב משחק משעשע הקרוי "החג והמחוג", שבמהלכו כל תלמיד בתורו מסובב מחוג גדול הנעוץ במרכז מעגל השנה, ולאחר שהמחוג נעצר על חג מסוים מטרת התלמידים היא להכניס בתוך קיר שיש בו חלונות – "חלונות החג", את התמונות המתאימות לחג זה, וכן לשבץ בלוח של 'תפילה' ו'ברכת המזון' המודפסים על גבי קיר בצד הפינה, את ההוספות המיוחדות (אם יש) בחג זה.

בתחילת המשחק ובסיומו הוספנו פעילות פתיחה וסיכום כפי שניתן לראות בדפים הבאים.

מה עושים בפינה?

"אלה מועדי ה'..." (ויקרא כג, ד) (קדושת הזמן)

1. פעילות פתיחה- "מקדשים את הזמן" - קראו את הסיפור "מלאכי השבת", ובצעו את המשימה בעמוד הראשון בחוברת.

2. משחק "המחוג והחג"

א. התחלקו לשני צוותים.

ב. אחד התלמידים בקבוצה מסובב את "גלגל החגים" (כל תלמיד יסובב בתורו..).

ג. לאחר שהמחוג עצר על חג מסויים, הפכו את שעון החול, כל צוות ימלא את החסר בחלק אחר בפינה. בתור הבא תתחלפו!

1. "חלונות לחג" – הכניסו בחלונות הבית את התמונות המתאימות לחג הנבחר – מקור, הדלקת נרות, קידוש והבדלה (אם יש) שימו בחלונות העליונים, לפי הכיתוב מאחורי החלון, מצוות, מנהגים וסמלים המתאימים לחג, בחלונות שבצדדים.
2. "ברכת המזון" – הוסיפו לנוסח ברכת המזון את הקטעים הנאמרים בחג הנבחר.
3. "לוח תפילה" – הכניסו בלוח התפילה את ההוספות בתפילה בחג הנבחר, היעזרו בטבלת ה"הוספות בתפילה".

הצלחתם לסיים לפני שהזמן נגמר - זכיתם ב - 5 נקודות!

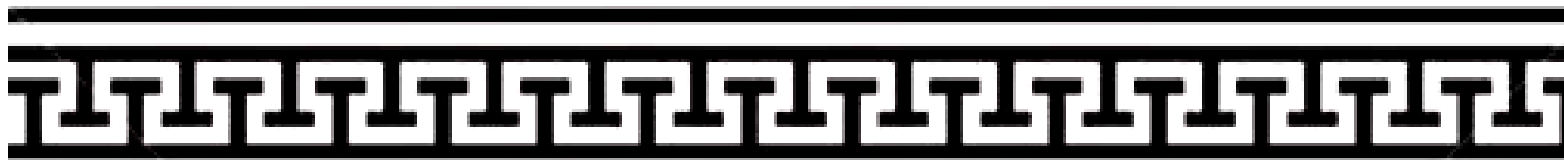
ג. כעת הפכו שוב את שעון החול. עליכם למלא (באופן אישי) את טבלת "החג והמנהג". כל תשובה נכונה שהספקתם למלא שווה 2 נקודות! כל חג בעמוד נפרד בחוברת.

ד. בקשו מהמורה את דף התשובות, בדקו ורשמו בכמה נקודות זכיתם!

ה. המשיכו כך עד שתסיימו את כל 12 החגים שבגלגל (עם המחוג עוצר על חג שכבר יצא, מסובבים שוב..). סכמו את הנקודות ומצאו מי הזוכה!

3. פעילות לסיכום הפינה –

עשו את המשימה "החג שלי", בדף האחרון של החוברת.

ו – פינת "קדושת האדם"

נושא 'בין אדם לחבירו' (מתוך פרק יט בספר ויקרא)

הקדמה

פינה זו עוסקת בנושא 'קדושת האדם' – וביתר דיוק בלימוד מצוות בין אדם לחבירו, שחלק מהם מופיעות בפרשת קדושים שבספר ויקרא (פרק יט). פרשת קדושים היא פרשה שמלאה במצוות מסוגים שונים שלכאורה נראה שאין ביניהם קשר. עם זאת, בפסוקים ט-יח שבפרק זה ישנו רצף של מצוות שניתן להגדיר אותם כמצוות "בין אדם לחבירו", כלומר שעוסקות בעניינים השייכים בין בני אדם – שמירה על טוהר המידות, כבוד הזולת, אהבת האדם וכדומה. קראנו לפינה זו "קדושת האדם" כחלק מן הרעיון הכללי של מרכז הלמידה "חיים בקדושה" – וכפי שהקדמנו במבוא, שניתן לומר על ספר ויקרא שהוא ספר שעוסק באופן כללי במושג קדושה ובהנחלתו לעם ישראל, והמשמעות שיש לכך בהקשר של הנושא שלנו היא, שההקפדה והשמירה על מצוות "בין אדם לחבירו" נובעת מן ההכרה שהאדם הוא יצור קדוש שהקב"ה ברא בצלם אלוקים, ולכן יש לכבדו, לאהוב אותו, ולפעמים אפילו לירא ממנו.

בפינה זו התחום והכישור שבו התלמידים מתבקשים להתנסות, הוא הדרמה. בפינה זו מובאות שש מצוות מתוך פרק יט בספר ויקרא שהם כולם מצוות של 'בין אדם לחבירו', ומטרת התלמידים היא להפוך כל אחת מהם להצגה – וכך להמחיש ולהמחיש את המפגש שלהם עם מצווה זו ביומיום. להלן מוצגים ששה דפי הנחיה – אחד לכל מצווה, שלכל אחד מהם מצורף טקסט עם תחילת ההצגה בנושא זה, והתלמידים צריכים להשלים את ההצגה מדעתם - על פי היצירתיות שלהם, ואחר כך להציג אותה בפני שאר התלמידים.

1

מה עושים בפינה?

ברוכים הבאים לפינת הדרמה!

קראו את הקטע וחישבו על פיתרון לבעיה שאיתה מתמודדות הדמויות. ביחרו שם להצגה וכתבו את

הטקסט בשורות שבדפים.

הכניסו בדברי הדמויות את הפסוק שמוזכר בתחילת הקטע.

בסוף השיעור הציגו את ההצגה מול חברי הכיתה.

אתם מוזמנים להפוך את הדמויות בסיפור לבנות או לבנים כדי שיתאימו למשתתפים בקבוצה שלכם...

בהצלחה!

1. המצווה: איסור שנאה וחובת ההוכחה

ויקרא, פרק י"ט פס' י"ז:

"לֹא-תִשָּׂא אֶת-אָחִיךָ, בְּלִבְךָ; הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת-עַמִּיתְךָ, וְלֹא-תִשָּׂא עָלָיו חֶטְא."

הדמויות: שיר, דן, איל, נועה, שקד ורון

אחרי שיעור אומנות יוצאת שיר מהכיתה ובידיה אגרטל מחימר שעבדה עליו במשך שלושה שבועות! היא מחכה כבר המון זמן להראות את היצירה לאבא ולאמא. כשהיא עוברת בדלת בא מולה דן, מתנגש בה והאגרטל נופל על הרצפה ונשבר. שיר רצה משם בדמעות ולמחרת מספרת לנועה ולשקד על מה שקרה וכמה היא כועסת על דן.

בהפסקה ניגש דן אל איל ורון ומספר להם ששיר מתנהגת מוזר.

שיר ודן מתלבטים אם לפנות אחד לשני, והחברים מיעצים להם עצות שונות.

מה יעשו?

2

מה עושים בפינה?

ברוכים הבאים לפינת הדרמה!

קראו את הקטע וחישבו על פיתרון לבעיה שאיתה מתמודדות הדמויות. ביחרו שם להצגה וכתבו את

הטקסט בשורות שבדפים.

הכניסו בדברי הדמויות את הפסוק שמוזכר בתחילת הקטע.

בסוף השיעור הציגו את ההצגה מול חברי הכיתה.

אתם מוזמנים להפוך את הדמויות בסיפור לבנות או לבנים כדי שיתאימו למשתתפים בקבוצה

שלכם...

בהצלחה!

2. המצווה: איסור נקמה ונטירה

ויקרא, פרק י"ט פס' י"ח:

"לֹא-תִקֵּם וְלֹא-תִטֹּר אֶת-בְּנֵי עַמֶּךָ, וְאֶהְיֶה לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ: אֲנִי, ה'."

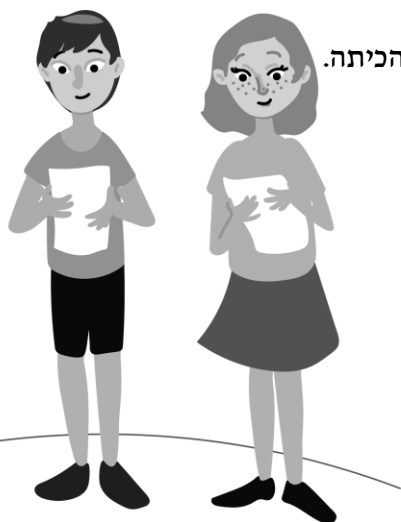
הדמויות: נדב, יעל, שחר, אביתר, יואב והמורה לחשבון

בשיעור ספורט משחקים בכיתה מחניים, והקבוצה של נדב מנצחת. בסוף השיעור נדב חולף על פני יעל שחר, יואב ואביתר שהיו בקבוצה המפסידה ומלגלג עליהם.

הארבעה נעלבים מאוד. מתחיל שיעור חשבון, ונדב רוצה שיעל ושחר יעזרו לו בעבודת הכיתה.

יואב ואביתר ניגשים אל שחר ויעל והארבעה מתווכים אם לעזור לנדב או לא.

מה יעשו?

3

מה עושים בפינה?

ברוכים הבאים לפינת הדרמה!

קראו את הקטע וחישבו על פיתרון לבעיה שאיתה מתמודדות הדמויות. ביחרו שם להצגה וכתבו את

הטקסט בשורות שבדפים.

הכניסו בדברי הדמויות את הפסוק שמוזכר בתחילת הקטע.

בסוף השיעור הציגו את ההצגה מול חברי הכיתה.

אתם מוזמנים להפוך את הדמויות בסיפור לבנות או לבנים כדי שיתאימו למשתתפים בקבוצה שלכם...

בהצלחה!

3. המצווה: לא תעמוד על דם רעך

ויקרא, פרק י"ט פס' ט"ז:

"לא תעמד על-דם רעך: אָנִי, ה'."

הדמויות: יצחק, רעות, יוסף, שירה, מתן וגלעד:

כל ההפסקה מחכים יצחק, יוסף, שירה ורעות בתור לשחק בשולחן הפינג-פונג. כשכמעט ומגיע תורם, הם שמים לב שבקצה המסדרון מתן וגלעד רבים. מתן מרביץ לגלעד ואז עוזב את המקום, וגלעד נופל על הרצפה. אין מורה תורנית באזור ואיש לא רואה את גלעד שזקוק לעזרה.

הארבעה מתלבטים מה לעשות.

עוזרו להם למצוא פתרון.

מה עושים בפינה?

ברוכים הבאים לפינת הדרמה!

קראו את הקטע וחישבו על פיתרון לבעיה שאיתה מתמודדות הדמויות. ביחרו שם להצגה וכתבו את

הטקסט בשורות שבדפים.

הכניסו בדברי הדמויות את הפסוק שמוזכר בתחילת הקטע.

בסוף השיעור הציגו את ההצגה מול חברי הכיתה.

אתם מוזמנים להפוך את הדמויות בסיפור לבנות או לבנים כדי שיתאימו למשתתפים בקבוצה שלכם...

בהצלחה!

4. המצווה: איסור גזל

ויקרא, פרק י"ט פס' י"ג:

"לא-תעשק אֶת-רֵעֶךָ, וְלֹא תִגְזַל..."

הדמויות: הודיה, חמדת, משה, מיכל, אסף ואביחי

הודיה, חמדת, משה, מיכל, אסף ואביחי רוצים מאוד לשחק בגומי בהפסקה אבל לאף אחד בכיתה אין גומי וחמדת שכחה את שלה בבית. הם מסתובבים במסדרונות בשיעמום וכשהם חולפים ליד חדר אומנות הם רואים על השולחן בכניסה סלסלה ובה חבילה של גומי.

השישה מתלבטים מה לעשות אם להשתמש בגומי או לא.

עזרו להם למצוא פתרון.

5

מה עושים בפינה?

ברוכים הבאים לפינת הדרמה!

קראו את הקטע וחישבו על פיתרון לבעיה שאיתה מתמודדות הדמויות. ביחרו שם להצגה וכתבו את

הטקסט בשורות שבדפים.

הכניסו בדברי הדמויות את הפסוק שמוזכר בתחילת הקטע.

בסוף השיעור הציגו את ההצגה מול חברי הכיתה.

אתם מוזמנים להפוך את הדמויות בסיפור לבנות או לבנים כדי שיתאימו למשתתפים בקבוצה שלכם...

בהצלחה!

5. המצווה: איסור רכילות

ויקרא, פרק י"ט פס' ט"ז:

"לא-תלך רכיל בְּעַמֶּיךָ..."

הדמויות: יאיר, שני, אלעד, מרים, אלחנן והמורה למולדת

בשיעור מולדת המורה מחזירה מבחנים ומבקשת לא להראות אחד לשני את הציונים. כשהיא מחלקת את המבחנים רואה אלחנן שחגי קיבל 66. בהפסקה הוא ניגש אל יאיר, שני, אלעד ומרים ומבקש לספר להם כמה חגי קיבל.

הארבעה מתלבטים ומעלים הצעות שונות ומנוגדות.

מה יעשו?

מה עושים בפינה?

ברוכים הבאים לפינת הדרמה!

קראו את הקטע וחישבו על פיתרון לבעיה שאיתה מתמודדות הדמויות. ביחרו שם להצגה וכתבו את

הטקסט בשורות שבדפים.

הכניסו בדברי הדמויות את הפסוק שמוזכר בתחילת הקטע.

בסוף השיעור הציגו את ההצגה מול חברי הכיתה.

אתם מוזמנים להפוך את הדמויות בסיפור לבנות או לבנים כדי שיתאימו למשתתפים בקבוצה שלכם...

בהצלחה!

6. המצווה: לפני עיוור לא תתן מכשול

ויקרא, פרק י"ט פס' י"ד:

"וְלִפְנֵי עִוֵּר, לֹא תִתֵּן מְכָשֹׁל"

הדמויות: אופיר, נועם, עדי, איתמר, אביטל וצחי המורה

כשאופיר, נועם, עדי, איתמר ואביטל מגיעים לכיתה הם רואים את צחי המורה למשנה תולה שלט על הדלת: "אין כניסה, רוסס בחומרים מסוכנים, השיעורים יתקיימו בחדר מדעים".

הם נזכרים ששלמה העולה החדש עוד לא יודע עברית כמו שצריך ולר יצליח לקרוא מה כתוב בשלט כשיגיע.

הם מתלבטים האם להישאר ומעלים טיעונים מנוגדים והצעות שונות.

מה יעשו?

